

گزارش ارزشیابی برنامه درسی روان‌شناسی سال سوم رشته ادبیات و علوم انسانی - علوم و معارف اسلامی

محمود اوحدی

کارشناس مسئول گروه روان‌شناسی، دفتر برنامه‌ریزی و تألیف کتب درسی

کلیدواژه‌ها: ارزشیابی، روان‌شناسی، برنامه درسی روان‌شناسی.

ارزشیابی برنامه درسی روان‌شناسی توسط آقای دکتر محمد حسنی به‌عنوان مجری طرح و همکاران پژوهشی ایشان (آقایان محمود اوحدی، احمد شریفان و خانم‌ها فرزانه گودرزی، عهدیه امیدی و سعیده شهابی) و با نظارت خانم دکتر الهه محمد اسماعیل در سال ۱۳۸۸ آغاز و در سال ۱۳۸۹ با ارائه گزارش ارزشیابی پایان پذیرفت.

در این جا چکیده گزارش ارزشیابی جهت آگاهی دبیران محترم روان‌شناسی ارائه می‌گردد. ضمناً دبیران محترم روان‌شناسی جهت آشنایی بیشتر با فرایند کار می‌توانند به آدرس سایت گروه روان‌شناسی به نشانی <http://psychology.talif.sch.IR> نیز مراجعه نمایند.

چکیده هدف

این طرح با هدف ارزشیابی برنامه درسی اجرا شده و کسب شده روان‌شناسی سال سوم متوسطه انجام گرفته است.

پرسش‌ها

دبیران روان‌شناسی به چه میزان از اهداف و محتوا و دیگر عناصر برنامه درسی روان‌شناسی آگاهی دارند؟

دبیران روان‌شناسی به چه میزان فرایند یاددهی - یادگیری را براساس چهارچوب برنامه درسی روان‌شناسی دنبال می‌کنند؟
نگرش دبیران و دانش‌آموزان نسبت به برنامه درسی روان‌شناسی (کتاب درسی) چگونه است؟

دبیران روان‌شناسی روش‌های یاددهی - یادگیری را چگونه در کلاس درس دنبال می‌کنند؟
وسایل و امکانات آموزشی مورد نیاز برای تدریس روان‌شناسی در مدارس چگونه است؟

روش‌های ارزشیابی دبیران روان‌شناسی تا چه اندازه با روش‌های پیش‌بینی شده در برنامه درسی تناسب دارد؟

زمان پیش‌بینی شده برای برنامه درسی روان‌شناسی در جدول برنامه درسی سال سوم متوسطه از دیدگاه دبیران و دانش‌آموزان چگونه است؟
دبیران فعالیت‌های یاددهی - یادگیری کتاب روان‌شناسی را در کلاس درس چگونه اجرا می‌کنند؟

مشکلات یادگیری مباحث محتوای کتاب درسی روان‌شناسی از نظر دبیران و دانش‌آموزان کدام‌اند؟

مشکلات تدریس محتوای کتاب درسی روان‌شناسی از نظر دبیران کدام‌اند؟

اهداف دانشی برنامه درسی روان‌شناسی توسط دانش‌آموزان به چه میزان محقق شده است؟

اهداف نگرشی برنامه درسی روان‌شناسی در دانش‌آموزان به چه میزان محقق شده است؟

اهداف مهارتی برنامه درسی روان‌شناسی در دانش‌آموزان به چه میزان محقق شده است؟

روش

جامعه نمونه این پژوهش با توجه به تعدد ابزارها متنوع بوده است. جامعه نمونه دانش‌آموزان از دبیرستان‌های سازمان آموزش و پرورش شهر تهران و شهرستان‌های تهران است. مناطق نمونه عبارت‌اند از: مناطق یک، دو، سه، چهار، ده، دوازده، سیزده، و نوزده شهر تهران و ناحیه‌های دو و چهار شهر کرج، ناحیه دو شهر ری، مناطق پیشوا، رودهن، شهریار که جمعاً ۶۹ دبیرستان، ۱۲۰۰ دانش‌آموز و ۹۰ معلم را شامل می‌شود. همچنین، کارگروه‌های نه‌گانه‌ای در نه استان، استان شماره یک، استان شماره نه، استان شماره سه، استان شماره هفت، استان شماره شش، خراسان جنوبی و رضوی، استان شماره هشت و آذربایجان شرقی توسط سرگروه‌های آموزشی درس روان‌شناسی شکل گرفت.

برای پاسخ دادن به پرسش‌های این پژوهش از پنج ابزار پرسش‌نامه (دانش‌آموزان و معلمان)، آزمون پیشرفت تحصیلی، مصاحبه (دانش‌آموزان و معلمان)، هم‌اندیشی گروهی، و تحلیل محتوای آزمون‌ها استفاده شده است. اطلاعات حاصل با استفاده از روش‌های تحلیل آماری توصیفی و استنباطی و کیفی قابل تحلیل و تفسیر است.

برخی از نتایج

دبیران به نحو مطلوبی برای تدریس این درس توجیه نشده‌اند و توجیها و آموزش‌ها بیشتر ناظر به محتوای کتاب درسی است تا عناصر برنامه درسی.

نگرش دبیران و دانش‌آموزان نسبت به کتاب درسی نزدیک به متوسط است و در عین حال نقدهای زیادی به آن دارند. روش یاددهی - یادگیری عمدتاً روش توضیحی است که با روش‌های تعریف‌شده تفاوت زیادی دارد.

فصول اول و دوم کتاب درسی بیشترین مشکلات یادگیری را دارد و دبیران و دانش‌آموزان با فعالیت‌های درون‌متنی و پایان فصل‌ها مواجهه مناسبی ندارند.

عمده اهداف شناختی در حد هفتاد درصد تحقق نیافته‌اند اما نزدیک به نیمی از اهداف شناختی در حد پنجاه درصد محقق شده‌اند. اهداف نگرشی برنامه در حد نسبتاً مناسبی قرار گرفته‌اند اما شواهد به دست آمده نشان می‌دهد که اهداف مهارتی مورد توجه فرایند یاددهی - یادگیری نبوده‌اند و لذا می‌توان گفت در حد مناسبی محقق نشده‌اند.